

No. 95

24 İlkteşrin

1935

Fiatı 10 kuruş

Yeni Adam

Başyazanı ve issi : İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Ülkümüz demokrasi ve cumhuriyet için çalışmaktadır

YENİ KÖMÜR

**En süreklı, en parlak,
en çabuk yanan yeni kömür
pek yakında çıkıyor**

YENİ KÖMÜR

**En temiz, eli, yeri kirletmiyen
bulaşmıyan yeni kömür
pek yakında çıkıyor**

YENİ KÖMÜR

**En çok ısıtan, en parlak yanan,
yanarken parçalanmıyan yeni kömür
pek yakında çıkıyor**

YENİ KÖMÜR

**En kolay tutuşan, sobada
ve malfızda yanan yeni kömür
pek yakında çıkıyor**

Bu beklediđiniz ideâl kömür

TÜRK ANTRASİTİDİR

PEK YAKINDA ÇIKIYOR

ZEKÂ SAYFASI

İki sayıdanberi bir "Zekâ Sayfası,, açtık. Okurlarımız her hafta bir çok eğlendirici ve düşündürücü bilmeceler bulacaklar. Bu bilmecelerin hepsini doğru yapanlar bir aya kadar gönderecekler. En iyi yapanlardan beş kişiye kitap armağanı verilecektir.

Bilmeceleri, zarfın üzerine BİLMECE kaydını kor-sanız, 1 kuruşla gönderebilirsiniz. Zarfı kapamayın.

Kutu bilmecesi

1	2			3	4	■	5	6	7
8		■	■	9			10		
11		12	13	■				■	
14						■	15	16	
17				■		■	18		■
	■	19		20		■	21		■
22		■	23			24	■		■
■	■	25			■	26	27		
■	28				29				■
30			■	■	31				■

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- 1 — bazan.
- 2 — iane (ö. t.).
- 3 — p ve a.
- 4 — dost.
- 5 — anası babası bir.
- 6 — acıkmış.
- 7 — üzümden yapılır.
- 10 — p ve i.
- 12 — âbide (ö. t.).
- 13 — berber.
- 16 — unuttur tabiatta.
- 20 — bir içki.
- 24 — ikisi birarada.
- 25 — rengi beyazdır.
- 27 — zehir.
- 28 — bir harfin ismi.
- 29 — su değil.

SOLDAN SAĞA

- 1 — dünyada bir kıta.
- 5 — yüzde.
- 8 — bir nota.
- 9 — arpa satan.
- 11 — arabistanlı.
- 14 — film gösterilen yer.
- 15 — dinî yalvarma.
- 17 — kokulu bir nebat.
- 18 — genişlik.
- 19 — cennette ağaç.
- 21 — bu değil.
- 22 — sanat (ö. t.).
- 23 — kimse.
- 25 — kazanç.
- 26 — pis (çocuk dilinde)
- 28 — siyah.
- 30 — bir meyva.
- 31 — kısa değil.

Meşhur adamları tanır mısınız?

Bu adam kimdir?

Bulmaca bulabilir misiniz?

Etrafa — Vaux — bu — büyük — İnun — bir — ihtiva — dertlerini — cümlesi — hakikati — bü-yük — etmektedir — dermansız — yakışmaz — yay-mak — ruhlara.

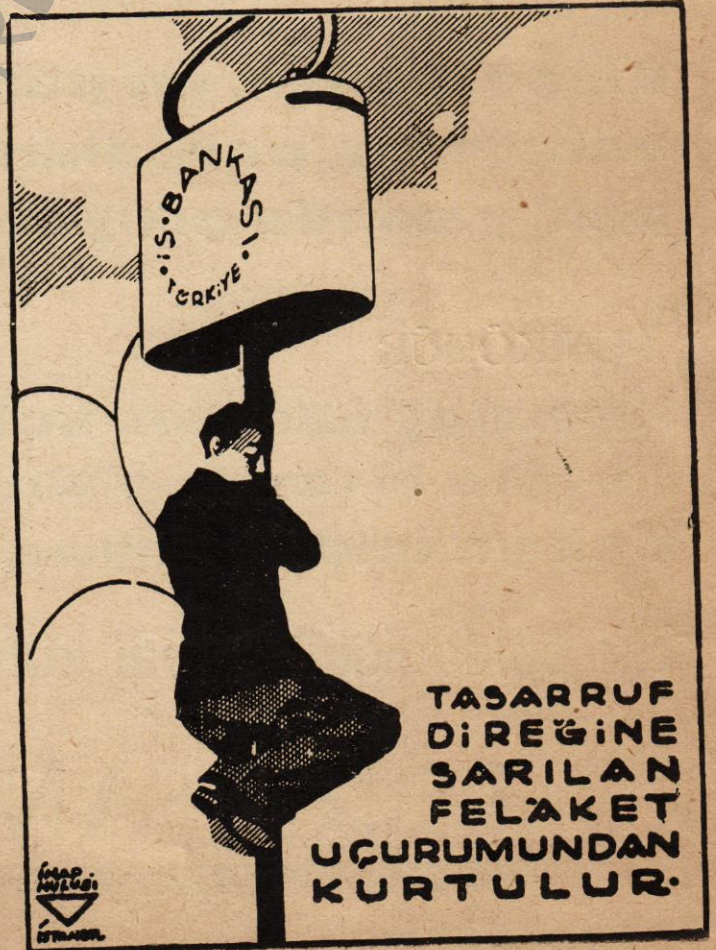
Bu parçalardan üç cümle yapınız.

Öz Türkçede kuvvetli misiniz?

O zaman ben, bu biçare ben gözlerimde bir merareti nevmidi, dudaklarımda bir zehrhandi fütur ile donup kalacağım. O, bu emri biinsaf ile de kanaat etmiyecek, kırmızı tuğ müthiş bir havayı hiddetle sallanarak ufak, müstehzi ağır biaman bir emri ricat verecek.

Bu cümleleri öz Türkçe'ye çevirin.

■ Cevaplarımızı bu adrese gönderin: Yeni A-dam Bilmecce Servisi, İstanbul, Altunizade 9 - 11.

**TASARRUF
DİREĞİNE
SARILAN
FELAKET
UÇURUMUNDAN
KURTULUR.**

MINİMİNİYİ NASIL YETİŞTİRDİM?

ÇOK okumuş, kafası aydınlanmış bir adamın yanında bir çocuk görürsünüz, çok arsız. Sonra, kara cahil bir adamın çocuğunu da görürsünüz, o da aksine çok iyi yetişmiştir. Dinli adamlar bu görü karşısında: Allah'ın hikmeti! derler. Biyolojinin her şey olduğuna inananlar: işte veraset kanunu! derler. Bu olgu karşısında sosyolog ve psikologların, en son da eğitimcilerin (terbiyecilerin) bir şey söylemeye elbette ki hakları vardır.

Her şeyden önce kafamıza koyalım: bu yer yüzünde hiç bir hâdise yoktur ki sebepsiz olsun.

Çok arsız, yüzsüz, şımarık, tenbel, sonra uslu, çalışkan becerikli.. Bütün bunların sebepleri vardır. Bu dünyada hiç bir şey sebepsiz değildir. Gözlerimizin önünde hiç istemediğimiz gibi bir çocuk yetişiyor. Şaşıp kalıyoruz. Bu şaşkınlığımızın sebebi nedir? Bilmememiz. Yoksa eğitim (terbiye) bir sır değildir. O da tabiatın içindedir. Yani onun da sebepleri, zaruretleri, şartları vardır. Bu sebepler, zaruretlere ve şartlar pek çok karışık dolaşık şeyler midir? Hiç öyle değil. Her ananın babanın, hocanın görüp anlayabileceği ve kullanabileceği şeyler. Bu yazılarımda size bir iki tanesinden bahsedeceğim. Minimini çocukları düşünüyorum. Onların terbiyesi çok güçtür sanırlar. Olsaki yolunu bildikten sonra bu arın (sanatın) pek güçlüğü yoktur.

Miniminiyi yetiştirmek için ona son derece hürriyet veririm.

Herkes bu hürriyetten yanadır belki. Fakat çoğu anlamıyarak olacaktır. Bu hürriyetten ne çıkacağını düşünüyorlar mı? Hayır, bırakınız oynasın, bırakınız eğlensin.. işte okadar. Benim verdiğim hürriyet bu değil. Ben miniminiyi bir insanlık ve soysallık dünyası içine koyduktan sonra hürriyet veriyorum. Çocuğun yanlarında her şey var, her türlü eşya: sandalye, kanape, masa,

kapı, tahta parçaları, kâğıtlar, resimler, kum, toprak, kürek, kova, su, herşey, herşey... Çocuğun bu çevresinde yalnız birşey yok: varlığına, canına zarar verecek birşey. Ama diyeceksiniz ki yerde kâğıt paralar var, onlarla oynayıp yırtırmı? Mademki yırtılmasını istemiyorsunuz, öyleyse kaldırınız. Bunu niçin böyle yapıyoruz? Çocuk çevresinden şahsi intibalar alsın, ciye. Bu henüz eğitim değil, fakat eğitimin temeli, herşey onun üzerine kurulacak.

İkinci önemli nokta miniminiyi düzene alıştırmaktır.

Miniminiler kadar den ve düzene kolay alışabilecek başka hangi canlı vardır? Hiç eğitim almamış çocuk her zaman meme ister. Fakat bir de belli saatlerde emzirilmiye alışmış çocuklara bakınız. Sanki büyük adammışlar, zarurettten, den ve düzenden anlarlarmış gibi tam vaktinde uyanırlar, vakitleri gelmedikçe meme istemezler. Ya öteki şımarıklar, ne vakitlerini, ne saatlerini bilirler, ne de doyduklarını. Çocuğu intizamla alıştırmak gerek. Bu intizam hayatın her işinde var. Denilebilir ki intizam sosyal yaşamımızın temel taşıdır. Halbuki çocuk söz anlamaz. Bu intizam eğitimi nasıl mümkün olur? Bakınız nasıl. Çocuğun da intizamla ilgili işleri, işleyimleri var. İşte bir kaç tenesi: emmek, yemek, yatmak, yıkanmak, giyinmek... Görüyorsunuz ya, bunlar az şey değil. Çocuk ilk günlerde bütün bunlara karşı asidir. Bu işlerden hiç birini yerinde, vaktinde ve gereği gibi yapmak istemez. O zaman ikiden biri: ya intizam, yahut çocuğun keyfi. Hangisini feda etmeli? Çocuğun keyfini şüphesiz, küçük müstebit nizamdan, kuraldan (kaideden) kendisini kurtarmak için herşeyi yapar. Fakat mukavemet görünce çaresiz boyun eğer. Yapacak başka bir şey de yoktur. Çocuğun keyfi karşısında çelik bir irade gücü göstermekten başka çare yoktur. Böyle yetişen çocukların ödev (vazife) fikrini aldıkları ve bu ödevi sevinçle yaptıkları görülür.

Bir nazik nokta daha: çocuğu eğlence yerine değil, adam yerine koymaktır.

Çoğumuzun gözünde çocuk büyük adam için bir zevk, hattâ eğlencedir. Doğru değil. Onun nederece âciz, hem de hotbin bir varlık olduğunu düşünün. Çocuk çevresindeki insanlardan hakiki yaradım ister. Arzularının, ihtiyaçlarının anlaşılmasını ister. Halbuki karşısındaki insanlar alayındadır. Çocuk kızar, bozular. Eğitimi başarabilmek için ilk şart çocuğa değer vermek, değer değil, değerini vermek, onu anlamak, onunla birleşmek, onun insanlık yolunda ilerlemesine yardımcı olmak. İşte çocuğun beğendiği insan budur. Bu işde genç anaların değil, yaşlı büyük anaların muvaffak olduğunu görüyoruz. Çocuklar bu ihtiyarları niçin bu kadar çok severler, hiç düşündünüz mü? Çünkü ihtiyarlar da tıpkı küçük adamlar yerindedir; büyükler tarafından anlaşılmanmaya başlarlar. Bir itilme ve kakılma sonucu olarak ihtiyar kendini pek iyi anlayan ve kendi evrimi (tekâmülü) için en uygun bir dış şartı alan çocukla birleşir. Hattâ bazan iki felaket kurbanının dertleştikleri bile görülür. Bu durumu genç bir büyük anne yahut genç bir büyük baba ile torunu arasında göremezsiniz. Tesanüdü yapan da bazan da yaş değil, kafa kesimidir. Ben miniminilerin yetişkinler tarafından değil, daha yaşlı çocuklar tarafından idare edilmelelerini istemiştım (İçtimaî mektep). Çocuğu eğitmek (terbiye etmek) için çocuğun kesimine (seviyesine) inmek gerektiğini pedagoğklar söylerler. Bence çocuğun seviyesine inmek değil yalnız, çocukla olmak da gerektir.

ÖĞRETİM TEKNİĞİ

Yeni Adam idarehanesinin pek yakınında bulunan Valdebağ Preventoryum'una bakılmak için gelen öğretmen abonelerimizden bir kısmı Yeni Adam'da öğretim tekniğine ve metotlarına dair yazılar çıkmasını istemişlerdir. Ben bu isteği öğrenince gazetemde öğretim metotlarına dair bir sıra yazı yazmayı doğru buldum. Gelecek sayıda başlayacağım.

Ismail Hakkı Baltacıoğlu

Çocuk terbiyesinde alfabe ve hesap derslerinde yepyeni bir yol.

BU izerin sahibi ilk okul öğretmeni olan Zeki Ülkü'dür.

Kitap büyük çapta 101 sayfadır: bir kaç söz, ana düşünce, çocuk nedir? Çocukları nasıl terbiye etmeğe çalıştım, Alfabeyi nasıl öğrettim? Hesabı nasıl okuttum? Son söz. Kitabı baştan sona kadar tetkik ettik. Aldığımız kanaati ve düşüncemizi yazıyoruz.

Zeki Ülkü çalışmaktan tat duyan ve usanmak bilmiyen bir insandır. Çocuklara alfabe ve hesap öğretmek için tavsiye ettiği yollar insanı verem edecek kadar güç, üzüntülü ve bir ilk okul öğretmeninün yetişemeyeceği kadar uzundur. Niçin böyle istiyor? Çünkü insanın en temelli karakteri düşünçenlik değil, duyganlıktır olduğuna inanmış bulunuyor. Ancak kalıplarla kuma harf çıkarmak, mukavva harfleri oynatmak... gibi yüzlerce mihanikî vasıtalarla bu duyganlığın beslenebileceğine de inanıyor.

Kitapta tavsiye edilen metot nedir? Böyle bir şey yok, yalnız *procede*'ler var. Zeki Ülkü'nün eseri öğretimini kâğıt, mukavva ve kum şatoları içine kapayan, hakikat, zaman ve mekân kuruntusu, metot düşüncesi taşımayan çalışkan ilk okul öğretmeninün eseridir. Bu gidiş onun mesleklik teşekkülü için bayağı bir tehlikedir. Mihanikliği bir tarafa, şekilleri, kullanışları, buluşları itibariyle çok zengin olan yaraçları üzerinde durmaya değer. Bu kitabı yazan bu teferruatçılığı bir yana bırakıp da pedagoji felsefesi üzerinde çalışırsa iyi eser vereceğini umut ediyoruz.

KADIN GÜCÜ

Yazan:
SEMİHA
UZUNHASAN

Dünya kadınlarının ekonomik ve sosyal durumları hakkında esaslı malûmatı ihtiva eden broşür pek yakında basılıyor.

NASIL OKUYORSUNUZ?

Almanya'da çıkan Grüne Post dergisi 15—20 yaşındaki gençler arasında böyle bir anket açmış: nasıl okuyorsunuz? Herkes nasıl okuduğunu, bir kitap eline alınca onu nasıl kullanmak gerektiğini kendi deneçlerine göre yazmış. 18 yaşında bir genç aynıyle şu cevabı veriyor:

«... Okumak çok kolay birşey sanılır, fakat birçok kitap okuyan ve okudukları bu kitapların sayıları ve adlarıyla öğrenen bir çok kimselere sorunuz. Okuduğun kitabın içinde en önemli kısımlar hangisiydi diyebilirsiniz, bir türlü cevap veremezler.

Eskiden ben de bir rekor kahramanı gibi okur ve okuduğum kadar çabuk da okuduklarımı unutturdum. Sonraları bir çok gazete ve dergilerin, okuma eğitimi üzerine yazılmış kitapların yardımıyla bu hevesimden vazgeçtim ve kendime bir plân ve program çizdim. Elime yeni bir kitap geçince, bilhassa kendi ettiğimi ilgilleyen bir kitap olursa ilk önce önsözü okurum. Çok yavaş ve çok dikkatle! Sonra kitabın buldurumunu (fihristini) gözden geçiririm, böylece kitabın içindeki bütün bölükleri ve kitabın ne şekilde ilerlediğini anlamış olurum. Bundan sonra kitabı baştan aşağı normal bir şekilde—ne çok yavaş ne de çok hızlı—okurum. Bir kaç gün için onu bir kenara bırakırım.

Aradan biraz geçtikten sonra kitabı tekrar önüme koyar ve bölük bölük her sayfayı okur, lüzumlu ve önemli gördüğüm satırların altını derecesine göre mavî veya kırmızı kalemle çizerim. İleride böylece bütün bir bölüğü okumaya ihtiyaç kalmadan aradığımı bulur ve istediğimi tekrar okurum. Bir bölük bitince yine kitabı kapar ve kafamda okuduklarımı bir kere sıralarım. Hatırlıyamadıklarımı tekrar bakarım

ve bundan sonra yeni bir kısma başlarım. Böylece kitabı tam anlamıyla bitirmiş olurum. Eğer ufak notlar yapmaya lüzum varsa onları da temizce kitabın kenarına yazarım.

Şimdiye kadar okuduğum bütün ilimsel izerleri böylece bir düzene soktum. Değerli kültürel dergilerde okuduğum yazıları da ufak bir emekle bir sıraya soktum ve başı aradığım zaman saatlerce boş yere vakit kaybetmem. Bugün kazanabilmek için uçuş esastır, bu da ancak iyi kitapları iyi okumakla ve onlara göre çalışmakla olur...».

Şimdi açıkça konuşalım. Acaba içimizden kaçısı buna yakın bir şekilde ellerine geçen kitapları okurlar? Buna yakın diyorum, çünkü bu kadar dölen ve emekle bir kitabı okuyanlar bençe ilerisi için iyi şekilde yetişmeye başlamış insanlar demektir.

Ne yazık ki bizde daha okuma rekoru diye birşey yoktur ki okuma kültürü, program ve plâna göre bir okuma olsun.

Nüos

(Z. S. G.)

Hatırlar

YENİ AMERİKA ARI

Yeni Adam'ın 93'üncü sayısında Yeni Ar'la Modern Ar'ı gözden geçirmiş ve Yeni Ar'ın bugün yavaş yavaş genişlemekte olan ve sosyete ihtiyaçlarından doğmuş bir cereyan olduğunu söylemişim. Bu cereyanlardan - şimdiye kadar burada bahsetmediğim - Yeni Amerika resim cereyanını anlatan bir yazıyı aşağıya alıyorum. — V. G.

Harpers Magazine'den :

BUGÜN Amerika'da bir yanda cançekişen eski *academie'*-ciler var, onlara göre ar "iyi,, adamlar için muhafazacı bir sporttan ibarettir. Bir yanda da iki "arsu-lusalci,, *groupe* var, bunlardan biri saf arcılardır, onlara göre ar ulusa bağlı kalır ve ulus arı zaman ve mekân şartlarından kurtarır. İkinci kısım ise Marx'çılardır, onlar ara propaganda işi gördürmek istiyorlar.

Tabii halde, bu üç *groupe* birbirlerini sevmezler, yalnız, bugün her üçüne birden çıkan bir düşman karşısında, kendi kavgalarını unutmuş gibiler. Bu düşman «tamamiyle Amerikalı,, ressamlardır, onların inancına Amerika'da ar, Amerika hayatının gidişinden çıkan sonuçların bir mahsülünden başka birşey olamaz. Bu cereyan okadar büyük bir gelişim kazandı ki bu *groupe*'ta bulunan beş ressam — Burchfield, Benton, Wood, Curry ve Marsh — kendilerine ulusal şan kazandıran izerler ortıya koydular.

Bu ressamlar arı uzmanların (mü-tehassısların), *esthetique'*çilerin ve bir kısım *élite*'in değerlerinden kurtarmayı kendilerine bir ödev biliyorlar. Onlar kendi arlarını Amerika topluluğu ile temasa koymuşlardır ve yabancı etki (tesir)'lerden sakınmaya çalışıyorlar. Sakındıkları etki en çok Fransız resmidir. Fransız resmi Amerikan resmini doğmasına yıllarca mani olmuştur.

Bu bahsettiğimiz ressamların «Amerikanlık,,ları nerelerinde ? diye sorarsınız. Burchfield'lerin, Wood'ların, Curry'lerin, Marsh'ların ve arkadaşlarının hem Paris Okulundan, hem de siyasa propagandacılarından hangi yönlerde ayrıldıklarını anlatmaya çalışacağım.

Amerika ruhu kökünden ve bü-

tün derinliklerinde "pragmatique,, (= vakaları tetkik ile iş gören) bir ruhtur. Bu, Amerika Birliğini kuranların işinde, Emerson'un ve Thoreau'nun "essai,,lerinde, Mark Twain'in, Dreiser'in, Lewis'in, Hemingway'in ve daha başkalarının izerinde ve bundan başka Amerika ekonomik yayılmasında hep böyledir. Hayale dalmış, *democratie* ideyaline, din arzularına kapılmış bulunduğu zaman bile bu ruh *iş um-desine* bağlı kalır. Bu kelime kadar hiç bir şey Amerika düşünüşü ile Avrupalı düşünüşünü ayıramaz. Avrupa düşünüşü, eğitim ve huy edinme ile, «hakikiğ fikir»i *systematique* felsefe *methode*'larına ayrılmaz bir suretle bağlanmış gibi görmiye alışmıştır. Halbuki, William James'in ve John Dewey'in yazılarında en iyi örneklerini gördüğümüz Amerika düşünüşü, Avrupa düşünüşündeki mantıklık kurumun kızıl düşmanıdır. Bu Amerika düşünüşü, hakikatte, okadar ferdiğdir ki, orta bir Avrupa fikir adamı onu kelimenin asıl anlamında "fikir,, sayamaz bile. Çünkü, Amerika ruhu son derece "denemeci,,dir.

... Yeni resim okulunun artistleri bir soyutluk (mücerretlik) dünyasından değil, ulusun iş doğuran göbeğinden geliyorlar. Orada herşey, ister endüstriye, ister çiftçiliğe yahut da tabiğate ait olsun, kendi önemliliklerini taşırlar. Orada hareket, iş için düşünmekten daha lüzumludur. Orada işaretleri hakiki bir *democratie*'ye giden sosyal bir hareketin işaretleri en cesaret verici işaretlerdir.

Bu ressamlar, bir artist için en köklü hakikatin "gerçekten,, yaşadığı gibi alınan hayatta bulunacağını düşünen Twain'lerin, Dreiser'lerin, Lewis'lerin ve Lardner'lerin soyundandır.

SIYAH BEYAZ

Ressamı
ZAHİR SİTKİ

Hüseyin Rahmi Gürpınar

Pr. Rustow

Hitler

miye unuttuğu için başı dönüyordu. Masaya hafif çarptı. Bir ilaç şisesi devrildi. (Dikkat et oğlum!).

RUSYA'DA ŞARK KADINI

SEMIHA UZUNHASAN

Hastaneden nasıl çıktığını bilmiyordu. (- Ben ne düşünerek gelmiştim, halbuki üste bir de kırık izzetnefsle dönüyorum). Sonra birden fes rengi oldu (Nekadar egoistim, onu iyi gördüğüme sevinmeliyim). Sonra da tanımadığı kadının tahlillerini düşündü, (- Deli mi bu çocuk?) sonra, doktor olduğu kokusundan belli gencin (Sinirli, acaip bir anomalite) diye fısıldadığını hatırladı. Hırdavatçı dükkânından sokağın ortasına kadar taşan kırık döküklerin arasında çatlak bir ayna. Durdu. İçinde sakın iki göz. Sulhla, sevgiyle, sağlıkla gülümsiyen bir yüz. Yağmur dinmişti. Uzaktaki caminin kubbesinde turuncu bir güneş yaması belirdi. Selvilerin arasından ağlıya ağlıya barışan sevgili gibi bir parmak mai gök aşağıya baktı, Ahmed'i buldu. (Tam senin sığabileceğin kadar. Çık o dar kubbeden. Daha sakın ol. Sevin baban da, o da iyileşecekler. Her şeyi izzetnefs ölçüsüyle ölçme. Seni kırdığını bilse senden daha çok üzülür. Kendi yaptığın üzüntüleri başkasının dağıtmasını bekleme. Her insan yanlış bir tahlilin kurbanıdır. Çünkü her insan bir tahlilcidir. Ve her tahlil yanlıştır. Hayat deminki yağmur değildir. Hayat, cennetin ta kendisidir. Yaşamamı bil. Sev. Herkesi, herşeyi sev ve onlara bağlan).

Akşam kalabalığının içinde hızlı adımlı ıslak bir talebe yürüyordu. Geçenlerin bazıları gördü, bazıları görmedi. Kimi baktı, kimi bakmadı. Kimi beğendi, kimi beğenmedi. Kimi «Hızlı yürüyor», dedi, kimi «yavaş yürüyor» dedi. Kimi şöyle dedi, kimi böyle dedi. Hiçbirinin görüşü ötekininkini tutmadı. Fakat yağmurla yıkanan camlarda tek, hiç değişmiyen hakikat yürüyordu. Temiz bir ruhun sakın gülümsediği bir yüz. ıslak viziyeğin altında bir çift sevgi, saygı dolu gözler. Ve sevgisine mağrur, içinde yepyeni yarattığı ümit, güç ve saadet duygusuyla babasına koştu.

Iffet Ö. Tiregol

Şimalî Kafkasta çocuk yuvası

Hiç bir kapitalist memlekette işçi kadınlarının çocukları düşünülmez. Sovyetlerde ise, istihsalde çalışan kadınların çocukları için çocuk evleri kurulmuştur. Kadın, çocuğunu emin bir yuvaya bıraktıktan sonra, müsterih olarak iş başında çalışır veyahut mektepte okur. Akşam evine döndüğü zaman yavrusunu alır.

Köy kolhozlarında olsun, şehirlerde olsun çocuk evi bulunmayan hiç bir müessese yoktur. Sovyetler Birliğinde çocuk evleri günden güne çoğalıyor. Aşağıki istatistikte çocuk evleri'nin nasıl arttığını görüyoruz:

	1932 -	1934
Şehirdeki daimi evler	254.148	812.200
Köylerde muvakkat sezonluk	3.057.601	5.600.000
Sovyetler Birliği mikyasında	3.311.749	6.414.200

Kadınların serbestçe çalışmaları ve inkişaf edebilmeleri için çocuk evleri'nin şüphesiz ki çok büyük rolü vardır. Çocuk evi olmasa kadın, hayatını çocuk bakmaya ve ev kadını olma hasredeciktir. Bilhassa şarkta.

Gerçi kapitalist ülkelerde de kadınların meslek sahibi olduklarını görüyoruz. Fakat şunu da söylemek icap eder ki oralarda meslek yalnız bir sınıfın, yani zengin sınıfın hakkıdır. Proleter kadınları meslek edinemedikleri gibi çocukları olduğu zaman da fabrikadan atılıp aç sürünmeye mahkûmdurlar.

Rusya'nın doğusunda çocuk evleri ilk kurulduğu zaman şark kadınları çocuklarını vermeği yadırgadılar. Fakat sonraları yanıldıklarını ve kendilerine aksi propaganda yapıldığını anladılar. Ural'da amele tarafından çıkarılan Udarnitsa Urala mecmuasında bir işçi kadın bakınız ne yazıyor:

«Bu iki katlı, sade ve bol güneşli ılık çocuk yuvasında bulunmak ne hoş. Bu güzel yuvaya her gün 95 çocuk geliyor. Bu çocuklar henüz mektep çağında değiller. Burada, küçükler şimdiden sosyalizm kuruluşu için ilk terbiyelerini alıyorlar. Hergün erkenden anneleri tarafından yuvaya getirilen mininiler şenşatır ve sıhhatli yavrulardır: bunlara bakan mürebbiler de ciddiden işlerini ve çocuklarını seven kadımlar...»

Çocuklar sabahliyin piyanonun temposuyla hafif beden hareketleri yaparlar. Müzikle jimnastik pek hoşlarına gidiyor. Bundan sonra pedagoğlar tarafından enteresan oyunlar tertip edilir. Öğle yemekleri çok eyi ve temizdir. Yemekten sonra, beyaz, temiz karyolalarında iki saat kadar uyurlar, akşam anneleri işten dönerken çocukları almaya gelince gitmek istemezler».

Görüyoruz ki çocuklara büyükler derecesinde ihtimam ediliyor ve çocuklara yapılan bu ihtimam kadınların serbestçe çalışabilmesi için müsait zemin hazırlıyor.

TAHAF BİR ÇOCUK

YAZAN: İFFET ÖMER TİREGOL

«— Temiz, bulandırılmamış asil ruhlar, kat kat yaşama acıları süzgeçinden de geçince büsbütün saflaşıyor, temizlenir, yükselir. Evrim, karmakarışıklıklar, dolaşıklıklar edinmek değil, bilâkis, sadeleşmek, açık ve ayıklanmış olmak demektir» diye düşünüyordu Ahmet. Açık pencerenin önünde, elinde bir tabak içinde hasta babasının lapası. Dışarda karanlık bir yağmur. Kendi üşüyor, eli yanıyordu. Kaynatırken üstüne lapa taşmıştı. İçinin acısında yanan elini unutmuş düşünüyordu, «— Sanki güneş, yeşillik, sağlık, gülmek, sevgi, sıcak, yakın bir varlık, renk, koku, musiki, bir aramak, bulmanın saadeti, tatlı üzüntüler hayat dışında, yok, olmıyan şeyler. Biz yalnız bu yağmur için doğduk. Hayat bu karanlık ve gönlü yıpratın yağmurdan başka bir şey değil. Güneş yok. Mai gök, masal. Olmıyan, olmıyacak şeyler. «— Ahmet! » dedi, içeriden sönük bir ses. Babasının odasına girdi, «—Oğlum, muallimine git, bir geçmiş olsun! de. Hem senin en iyi arkadaşın». Ahmet düşündü. On gündür babasının yanbaşında üzüntüler, korkular, meraklarla yapılmış kalmıştı. Muallimi aynı zamanda çok sevdiği arkadaşına gitmeye karar verdi. Artık iyileştiğini biliyordu. Hem ona geçmiş olsun! diyecek, hem onu gördükten sonra üzüntüleri, korkuları dağılacaktı, biliyordu. Lapayı yedirdi, yastıkları, örtüleri düzeltti, odadan gölge gibi çıktı. Koca eski evde üçüncü varlık, işlerine bakan kadın, öbür dünya ile bu dünya arasında gidip gelen bir gölge idi. Onu buldu. «Ben gelinceye kadar babamın yanına çık. Uyanınca bir tane bu haptan ver, dedi ve gitti.

Genişliyen, darlaşan, kırılan, bükülen yokuşlardan elinde acaip bir paket yolunu sorarak çıkan bir lise talebesi, geçiyor ve düşünüyordu: «— Bu yağmur dinmiyor. Hayat hep böyle, souk ve kurşuni. Sellerin altında sırtan iri kaldırım taşları. Su basan eşikler. Taşan saçaklar. Çamur tıkayan yerkatı

pencereleri. İşte hayat. Ve bu hayata dudağını büküp başını sallıyan çökük damlar, altlarında boyun büküren söndürücü, karanlık ninni. Basık kahveler. Duman içinde yüzen silik kasketler, eller. Felek, masaların üstünde iskambil kılığında.. Dükkânlar. Limonlar, papuçlar, sucuklar, sinema yıldızları. Dönerken aynı şeyler bana böyle gözükmiyecek, biliyorum. Nerede bu hastane? Eğrelti otları kurumuş boş bir manav. Köşesinde keçisiyle titreyen bir güler yüz. *Bir güler yüz!* Hayret... (-Baba, hasta.e daha uzak mı?) (-Doğru çık)... Yaşamaktan çoktan bıkip birbirine abanmış evler. Pencere dışında kalmış saksılar. Manasız çiçekler, bir eğlenceden kalma yırtık kotiyon, kurdele gibi. Yıpranmış, hoş ve gülünç. Elimdeki çiçekler de gülünç. Fakat o sever. Şimdi elimden her zamanki gibi kapar. Yıkık duvarlar, kırık kapılar. Islak bir çarşafın içinde yüzen bir kadın! (-Hastane daha uzak mı?) Gözlere bak! Dünyayı kedere koğmak için yalnız bu zavallının bakışları yeter. (-Hastane daha uzak mı?). Üstümdekini kadına vermeliyim. Verebilmeliyim». Padesüsünün düğmelerini çözdü ve ilikleli. «— Veremem. Sonra babam ne yapar? Hastane? Hayatın büküğü arka kemiği, kaldırırma sarkan ağzı. Göl olmuş arkasında tepinen yağmur. Hastane, hastane? A... hem dilsiz hem sağır... Su arabası. Yanyana fiçiler, ahmak fiçiler. Bu fiçi gibi adamlar vardır dünyada... Yanyana, bir boy, bir duruş, bir diziliş ve bir söyleyiş. (-Oh!... Ne memnunuz!) diyen fiçiler. Sonra bunları çeken atlar. Islak atlar, boyunu bükük atlar, yağmur için değil; bunların gözlerinde manevî bir hastanenin acısı var. İşte hastane...».

(- Yukarı-kat) dediler. (- Hangi numara?). (- Bir numarada) dedi hademe. (- İlk kapı 22). Daha 21 kapı var. Hem arıyacak hem soluklarını, kılığı düzelterekti, içerden tanıdılar. Birden şaşırdı. Nefes nefese girmiyec mecbur oldu. (-Yani birinci kapı)

diye tamir ediyordu arkadan hademe. Yatakta hasta muallim. Bir genç kadın, iki genç adam misafirleri. Vestiyer yoktu. Sıkıldı. Islak padesüsünü ayak ucuna yere devşirdi. Üstüne kasketini. Yağ kâğıdına sarılmış kasımpatlarını hocasına veremedi. Halbuki dışarıda ıslak kâğıdı silmişti. Veremedi. Ne oldu? Veremedi. Muallimini iyi gördü. Ameliyattan sonraki bu iyiliğine çok sevindi. Onun çok hasta zamanlarını da biliyordu. Fakat bütün sevinmesine rağmen durakladı. Herhalde hastayı kızdırmıştı. Çiçekleri veremedi Elinde de tutamadı. Baş ucundaki masaya ilişti. Yağ kâğıdı yere düştü. Genç kadın uzun zaman zaptedilmiş kabkaha attı. Fes rengi oldu Ahmet. Sonra hocasına döndü: «nasılsınız?», Yabancı bir (-Teşekkür ederim, sen?). Bu «sen?» seven, duyan, acıyan bir soruş gibi geldi. Herşeyi unuttu. (-İyiyim. Fakat çok üzülyorum babam—). (-Hişt oğlum), dedi muallimi, burada güzel şeyler konuşulur). Öyle hastalıktan, tatsızlıktan konuşulmaz. «Fes rengi oldu Ahmet. Sonra da kendi kendine lânet etti, (- Bugün hep pot kırıyorum). Gözlerini indirdi. Papuçlarından süzülen suların gölü gittikçe büyüyor. Etrafındakiler de aynı şeye bakıyorlardı. Bir daha kendi kendinden nefret etti, çünkü çok sevdiğini düşüncesizliği yüzünden kızdırmıştı. Hem de odada, tanımadığı genç kadının yanında bu terbiye dersi ona ağır gelmişti. Sonra, şakakları zonklarken bir çırpıda «Terbiye,,nin kendisince felsefesini genç kafasında yaratıverdi. Terbiye: sevgi, instinctive bir saygı, bir koruma hissi, bu hissin içten gelebilmesidir» dedi. Sonra, kabahçığını tamir için (-Hava açıyor efendim—) diye başlarken genç kadın sözünü kesti: (-Ben bir Ahmet daha tanıyorum, o da tıpkı böyle, sinirli). Fes rengi oldu çocuk. Birden ıslak ıslak koktuğunu duydu. (-Nekadar kaba ve nekadar lüzumsuz». Hemen ayağa kalktı. On gündür uyumadığı ve yirmi dört saattir ayakta durduğu, yemek ye-

Sosyal varlığın hatırı sayıldığı memleketlerde bu biçim kulüpler sosyal birer zorağ halinde kabul edilmiştir.

Şar kulüpleri, sadece birer eğlence ve vakit geçirme yeri değildir. Bunlar, sosyete için birer eğitim yeri sayılırlar. Temiz ve ince eğlentilerile, okuma salonlariyle: sosyal sevgi ve dostluğun, en çok değer bulduğu yerler, şar kulüpleridir.

Sağdıç

Edirne'de eski eserleri sevenler kurumu

Edirne'de Genel Enspektör General Kâzım Dirik'in öncülüğüyle böyle bir kurum yapılmıştır. Bu kurum hakkın la Edirne'de çıkan Millî Gazete arkadaşımız şu malumatı veriyor:

"Çok değerli bir müze şehri olan Edirne'mizin yüksek değerlerini koruyacak bir kurumun teşekkül ettiğini sonsuz sevinçlerle öğrendik. Kurum çok değerli Umumî Müfettişimiz General Kâzım Dirik'in öncülüğüyle meydana getirilmiş ve beyanamesini hükûmete vererek ilk toplantısını 5 eylül 935 cumartesi günü saat 16'da Halkevinde yapmıştır.

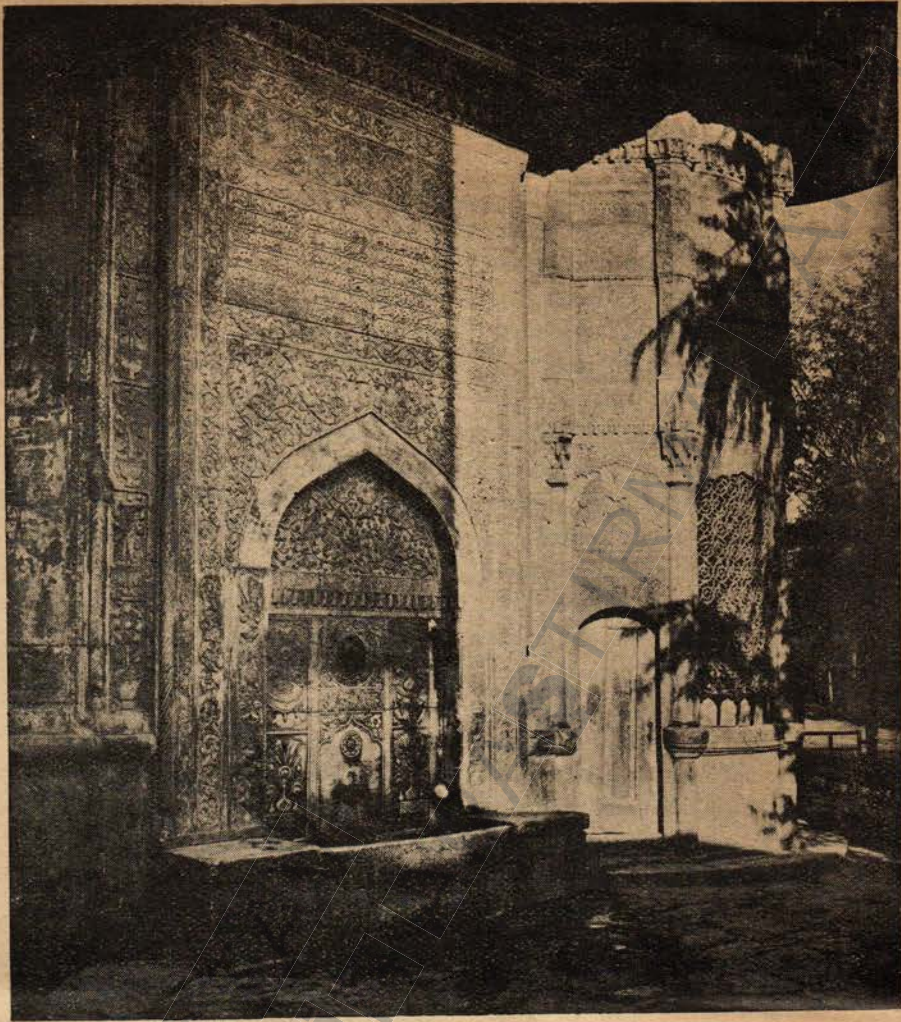
Bu toplantıda Edirne saygıları ile Umumî Müfettişimiz, ilbayımız, Şarbayımız, Parti ve Halk evi başkanlarımızla uzman ve işyarlarımızdan ve bilgin halkımızdan birçok kişiler yer almışlardır.

Ayrıca Edirne saygıları M. Şeref Aykut Millî Gazete'de yazdığı bir makalede şu sözleri söylüyor:

"Edirnemiz ise her Türk'ün göğsünü kabartacak izlerle doludur.

Miyimar Konyalı Ahmed, miyimar İsa, miyimar Hayrettin, miyimar Koca Sinan'ın usta işleri burada yaşamaktadır.

Bayazil'te şifa yurdu, Tabhane'den sonra Türk mimarisinin yaratıldığı Üçşerfeli, Saatli Medrese, Koca Sinan'ın göklerin tepelerini öptüğü Selimiye, Muradiye, Süleymaniye küçükpazarı, Kadıbedreddin ortada dikilip duruyor. Rüstempaşa hanı, Bedesten, Alipaşa, Arastadan sonra da Saraçhane, Yalnızgöz, Ekmekçi-oğlu köprüleri gelir,...

Anıtlar mamleketi olan İstanbul'un eşsiz ve benzersiz anıtlarından Azapkapı sebili (IIİPüncü Ahmet zamanı)

Antika kültürü

Hemen her gün anıtlarımızı (abidelerimizi) koruyalım diyip duruyoruz. Hele Taşra gazeteleri bu işde çok uyanık bulunuyorlar. Bu korumadan ne anlıyoruz? Anıtları korumak için onların koruması gerektiğini bilmek yetmez, değerlerini bilmek, bunun için de antikadan biraz anlamak ister.

Bu mümkün müdür? Bizce evet. Şartı bütün ilk, orta, yüksek okullardaki tarih öğretiminin durumunu değiştirerek. Tarih müzeleri yapmalı, çocukları biriktirmeye, antikalar üzerinde düşünmeye, ve bu antika parçalarını aramaya alıştırmalıdır. Okutucu, ezberletici tarih dersi yerine yaratıcısını koymalıdır.

Her hafta bir kelime

V- SOSYETE

Sosyete topluluk anlatır. Topluluk yığından başka bir şeydir. Sosyete olmak için teklerin bir araya gelmesi, yığılması yetmez, birbirine kaynaması da gerektir. Onun için sosyete sözünü ancak ruhça kaynaşmak yaradılışında olan canlılara vermek doğru olur. Cansız ve ruhsuz şeylerin sosyetesini de olmaz. Hayvan ve insan sosyeteleri vardır, hep kaynaşma anlatırlar. Mademki bir sosyete ancak tek canlıların yalnız bir araya gelmesinden değil, belki kaynaşmasından ileri geliyor, öyleyse bir sosyete teklerinden ayrı bir varlıktır. Sosyete de fizikdeki madde, hayvan ve insandaki can ve yine hayvan ve insandaki ruh gibi bir gerçeğe (realite), tabiatın bir parçasıdır. Bu sosyeteleri şeyler yerinde ve objektif olarak inceliyen ve anlamaya çalışan bilimci (ilme) sosyoloji derler ki sosyeteler bilimi demektir.

Kültür

Tetkik ve tenkitleri

TAŞRADA YENİ ADAM
"50 milyonluk
Türkiye,, üzerine

İkbal (Trabzon):

Olgun kafa adamı İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun çıkartmak da olduğu «Yeni Adam» kültür gazetesinin son gelen doksanıncı sayısında, Tecrübeli adam kimdir? — Küçük devletlerin büyük- lere karşı üstünlüklerinin en iyi bir örneği olan Danimarka—Mavi ve yeşil Kısaküreğe kısa cevap — Gençlik için en büyük tehlike- ler yazılarıyla 50 milyonluk Tür- kiye yazısını da okudum. Baltacı- oğlu bu son yazısında nüfus işi- nin tam can damarına dokunmuş- tur. O, ilkin bir çok adamların anladıkları gibi, nüfus işinin yal- nız bir tenasüllük hareket olma- dığını, nüfusun bütün sosyal dev- rimlerin ilk, temelli şartı olundu- nu söyledikten sonra nüfus dava- sının iki ana şartı sağlık ve diri- lik kültürüdür, bunun birincisi korunmak, ikincisi yaşayım ve ölüm hakkındaki inançlarımızı zamana göre uydurmaktır. Bun- lar da diri tiyatrolar, ulus severlik kültürü, can ve sevinç veren mu- siki ve kültür bahçeleriyle olur, diyor ve: sözün kısası topluluk- dan doğan sıcaklığa muhtacız. Eğer bu iki kültür verilirse Tür- kiye'nin nüfusu 50 milyona doğru yükselecektir. Topraklarımız bes- leyici, kadınlarımız diri, erkekle- rimiz diri, çoğalıp taşmamız için engel yok... sözleriyle yazısını bitiriyor.

Genel nüfus sayımının yak- laştığı günlerde yazılan bu çok dikkata değer yazıyı yazdığı için bilimmen İsmail Hakkı Baltacı- oğlu'nu ne kadar övsek yerinde- dir.

S. Çağatay

Namık İsmail'in boş
bıraktığı yer.

Zavalhı Namık! Öleli 2 ay oluyor. Halâ Kültür Bakanlığı ye- rine bir Direktör bulup koyamadı. Namık'ı sağlığında beğenmez ve çekiştirir dururduk. Fakat bu boşluk ve dolduramamak bize neyi gösterdi? Onun için işlediği- miz haksızlığı bilelim. Şüphesiz Namık İsmail bir dâhi değildi, hattâ birinci derecede bir ressam da değildi. Fakat buna karşı Na- mık yepyeni bir adam ve çok değerli bir düşünücü idi. Arın yaratıcı gücüne, arın ulus yaşa- yımındaki eşsiz rolüne hepimiz- den ve herkesten çok ve anlıya- rak inanıyor ve onun haklarını korumak için çabalıyordu. Bugün modern bir akademiye, modern ustalara ve bu modernliğe göre hazırlanmış bir talebe kültür ke- simine malik miyiz? Henüz evet denilemez. Ancak Namık'tan ön- ceki güzel ar öğretimi hemen hiç bir şeydi. Buna binasızlık, tale- besizlik, atelyesizlik, parasızlık, rağbetsizlik... hep sebep oluyor-

du. Namık bütün bu menfi şart- ları zekâsı ile birer birer yendi. Akademinin Fındıklı'da kuruldu- ğu bugünkü yerine götürülmesine de başlıca kendisi sebep oldu. Bugünkü şartlar içinde bu zarurî idi. Meğer ki Sarayıçi'nde beton- arme yep yeni bir güzel arlar Akademisi binası yapıla. Sözün kısası Namık İsmail'in ölümü bir ziyandır ve onun yerini doldur- mak için devrim güçlük çekecek, belki de dolduramayacaktır.

Şar kulübü

Yeni Fikir:

Bursa'da (Bursa şar kulübü) adı altında bir kulüp kurulmuş- tur. Bu kulübün amacı, Bursa'da daimî ve geçegen oturan aydın ve sosyal durumu düzgün olan yurttaşların bir arada toplanma- larını ve aralarında dostluk ve sevgililik bağlarının sağlamlaştırıl- masını ve çevrede ve gençlikte sosyal varlık ve olgunluk yayımı- nı temin etmekten ibaret olup si- yasa ile hiç bir ilişkisi yoktur.

Tüzüğünün ilk maddesini yu- kariya, olduğu gibi aldığımız şar kulübü, sekiz on satıra sığan bu maddesi ile, kuruluş ergesini açık olarak bildiriyor.

İlk akla gelen soru, şu ola- bilir: Bursa'da böyle bir kulübe gerçekten ihtiyaç var mı?

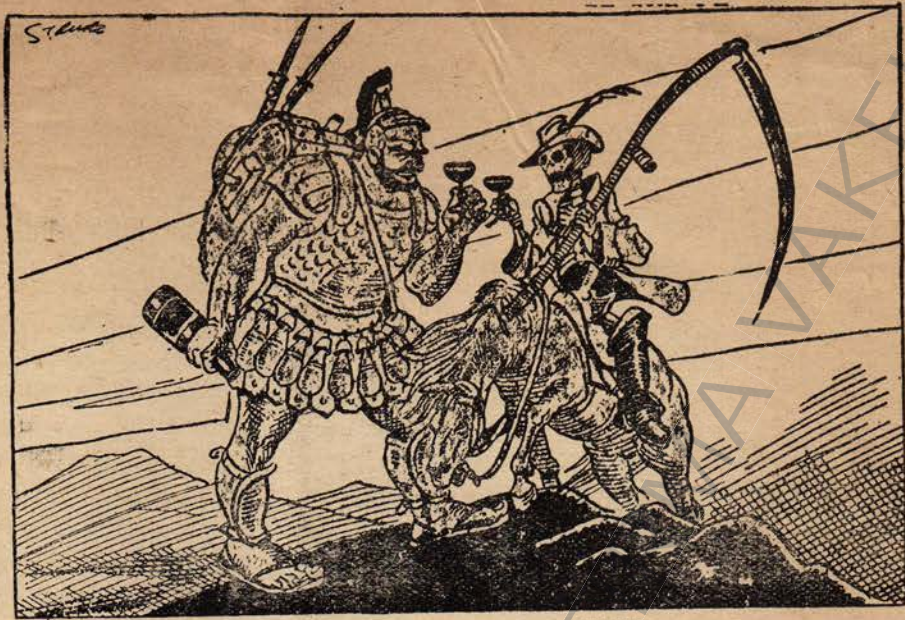
(Zahir Sıtkı Güvem)

BİLETÇİNİN DÜNYASI

kongresinde söylenen sözlerden anlıyoruz ki, bu memleket ahalişi tek bir cephe halinde İtalya'ya karşı ayaklandırılmış olduğundan istifade eden muhafazakârlar Ak ve Kızıl denizlerde İtalya'yı kendilerini tehdid edemeyecek bir hale getirmeye karar vermişlerdir. İngilizlerin gözünde faşist İtalya Bonaparte zamanının Fransa'sı gibi oldu. Faşizmin 13 yıldan beri çalmakta devam ettiği harp borusu bugün İtalya'yı içinden çıkılmaz bir belaya sokmuş ve iflas yoluna koymuştur. İtalya kendi yağı içinde kavrulup bitecek olduğuna göre bu akibeti beklemek İngiltere için güç bir şey değildir. Ancak Uluslar Cemiyeti cephesini kurtarmak davasına Avrupa sulhunu korumak için karşısına dikilen İngiltere'ye karşı faşist politikacıları, gazeteleri tehdid yoluna girmekle İngilizlere Akdeniz'de kuvvet toplamak vesilesi vermiş oldular. İngiltere bu fırsattan istifade etmeyi elden çıkaramazdı.

Akdeniz'de İngiliz-İtalyan gerginliği

Akdeniz'de hasıl olan gergin vaziyeti ıslah etmek için M. Laval'ın teşebbüsleri nihayet İngiliz ve İtalyan hükümetlerinin birbirine karşı tecavüz niyetinde olmadıklarını bir kere daha bildirmelerinden fazla bir netice vermedi. Yine her iki taraf Mısır ve Bengazi sınırlarına asker yığmakta. M. Laval Londra hükümetine verdiği cevapda İtalyanlar tarafından bir tecavüz olursa İngiliz donanması ile beraber hareket edeceğini söylerken böyle bir tecavüzün olmayacağına emin olduğunu da ilâve ediyor. Nil ırmağından gün batısına doğru uzanan büyük çölde, Mısır ve Bengazi arasında sınırları katî kesdirilmeyen Arap aşiretlerinin arasında yarın ne gibi şeyler çıkarılabileceğini bugünden kestirmek kabil midir? İngilizleri en hasas yerlerinde, Mısır'da sıkıştırmak hulyasından İtalyanları vazgeçirmek güç bir şeydir. İtalya'nın Habeşistan'da da önce para kuvvetile vaidlerle elde edilmiş bir kaç reise güvenerek Habeş ordusunun dağılacığını hisblamış olduğu görül-

(Daily Express)

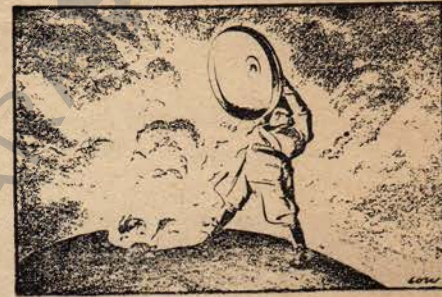
İki ahbab çavuşlar: harp ile sulh

yor. Mısır'da da böyle ümidlere kapılmak için zemin çok müsaidir.

Karışık yumak

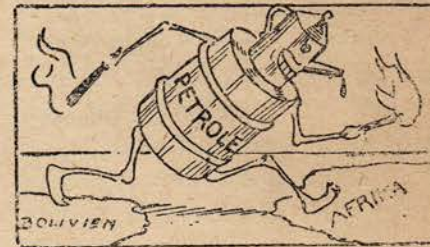
İşin başlangıcında S. Mussolini'yi Habeş ili fatihliğine kıskırtanlar faşist İtalya'yı bir çıkmaza sokmuş oldular. Bugün İtalya geri dönemeyecek bir hale gelmiş olduğu kadar, İngiltere başda olmak üzere Uluslar Cemiyeti de geri dönemeyecek bir hale geldi. İngiltere İtalya ve Fransa ile baş başa verip Habeş topraklarını paylaşmak isteseler bile artık yapamazlar, çünkü bugün mesele Uluslar Cemiyetinin eline verilmiştir, ve Cemiyet de İtalya'yı mutecaviz ulus olmak üzere tanımıştır. İngiltere Cemiyetin azasından bulundukça İtalya'ya değil Habeşistan'a yardım ile mükellefdir. Uluslar Cemiyeti mukavelesine göre İtalya Habeş topraklarından çıkmadıkça karşısındaki Cenevre husumet cephesini kaldıramaz. İtalya'yı bu çetin vaziyetden çıkarabilecek biricik yol doğrudan doğruya Habeş hükümetile anlaşp Uluslar Cemiyetinin karşısına çıkmaktır, böyle bir anlaşmayı da Habeş İmparatoru kellesini tehlikeye komadan yapamaz. Böyle olunca nihayet İtalya'nın geri çekilmesinden başka bir yol kalmıyor demektir, bunu da faşistler yapamaz.

C.

(Daily Express)

Cehennem kapısını açan adam.

(Kladderodutsch)

Petrol, harbi Cenubî Amerika'dan Afrika'ya götürüyor.

RESİMLİ
**HER
ŞEY**

MECMUASININ
6'INCI SAYI-
S I N D A

**SABİHA
ZEKERYA**

NİN YAZISINI
OKUYUNUZ

Siyasa acununda olanlar

Cephelerde yeni bir şey yok

1914—18 Cihan harbini görmüş olan nesil bu sözün ne demek olduğunu bilir. Muharip ulusların karşılıklı harp cephelerinde bol bol insan kanı, milyonlarca frank, şilin ve mark dökerek günlerce döğüştükten sonra harp hareketi ölü bir noktaya gelir ve dururdu. İşte son haftanın İtalyan tebligleri bize bunu hatırlatıyor: Eritre ve Somali cephelerinde İtalyan ordularının ileri yürüyüşü ölü noktaya gelmiş ve durmuştur.

Biliyoruz ki İtalyanlar Şarki Afrika'da her iki cepheye 260 bin kişi göndermişlerdi. Bundan 35 bini yol yapan amele olduğuna göre 225 bini cenkci askerle ileri yürüyüşe başlayan İtalyanların Eritre cephesinde ancak 110 bin, Somali cephesinde 40 bin neferi cepheye silah kullanıyor. Geri kalan 75 bin askeri geri hatları korumak için bırakılan asker ve ölümlerle, yaralı hasta saf harici neferler olmak gerek. Bu vaziyet ancak 25 kilometre ileri gitmek için yapılan birinci hamlede hasıl olmuş. Halbuki İtalyan istilâ ordusu henüz Habeş orduları ile temasa ve muharebeye girmemiştir, ancak 6 ila 10 bin kişi tahmin olunan, ve Habeş perde hattını teşkil eden çetelerle uğraşmaktadır. Birinci hatta toplanmak-

da olan Habeş orduları 120 ila 150 kilometre cenupta toplanmalarını yapıyorlar, ve bu orduların katı muharebeyi o hat üzerinde kabul edecekleri de şüpheli. Habeşlerin İtalyanları daha içerlere çekerek muvasala yollarını eyice uzatmaya mecbur ettikten sonra yanları üzerine saldırmaya başlayacakları anlaşılmıştır.

İtalyan tebligi istilâ ordusunun 3 bin kilometre murabbai yer işgal etmiş olduğunu söylüyor. Habeşilerin ne genişlikte olduğunu bilmiyen halk için bu sayı büyük görünür. Eldeki istatistiklere göre Habeş ülkesi 1.120.000 kilometre murabbai genişlikte olduğuna göre İtalya ancak binde üç kadarını elde etmiş binde 997'si kalmış demek. Bu kadar küçük bir kazanç için de masraf 2 milyar lireti geçmiş 260 bin kişi lâzım gelmiş. Halbuki daha Habeş ordu yığılıyla da temasa girmemiş olduğuna göre Habeşistan macerasının başlı başına İtalya'ya kaç mal olacağı görülüyor.

Fransa-İngiltere

Geçen hafta içinde dünyanın gözü bu iki devlet arasında oynanan diplomasi maçına dikilmişdi. Gerçek bu maç çok meraklı ve hey-

can veren safhalardan geçti. Fransa'da sağ cenah gazeteleri, faşist dostları ve bu kuvvetlerin arkasında yürüyen kuvvetli katolik poletika cephesi Paris hükümeti üzerinde büyük bir tazyik yaptılar. Mr. Lavalin katolik poletika kuvvetlerine olan meyli malumdur. Latran muahedesi imzalandığı zamandan beri Papalık makamının baş ordusu yerine geçen ve üçüncü Napoleon devrinin Fransa'sı olmak isteyen faşist İtalya'yı düşmüş olduğu çetin mevdiden kurtarmak bütün Avrupa katolik poletika kuvvetleri için bir vazife oldu. İngilizlerin faşist İtalya'ya tevcih ettikleri öldürücü zarba, Avrupa'da diktatora sisteminin arkasında yürüyen, ve bu sistemin iflasını kendi poletikasının iflası gibi gören katolik poletika kuvvetini çok telaşa düşürmüştür. İngiliz—İtalyan münasebeti faşist İtalya için çok tehlikeli akibetler doğuracağı anlaşıldığı günden beri Fransız katolik gazetelerin yazılarını okuyanlar bunu anlamışlardır.

M. Laval Fransa iç poletika işlerinin en karışık bir zamanında, parlamento müzakerelerinin başlayacağı ve onunla beraber sol cenah fırkalarının da şiddetli hücumlarına uğrayacağı bir zamanda yine İtalya'yı düştüğü çukurdan çıkarmak için İngiltere'ye karşı bir yol tutmaya kendisini sevk eden Fransız sağ cenah katolik kuvvetleri elinde alet oldu, ve nihayet İngilizler bir gün Fransa kendilerine muhtac olunca onu yalnız bırakacaklarını anlattılar, ve M. Laval da girmiş olduğu yoldan geri dönmeğe mecbur oldu.

Faşist rejimini kurtarmak için.

Faşist rejimini kurtarmak için son gayretleriyle çalışanlar ve bunların önünde yürüyen M. Laval yeniden 1906 muahedelerini imzalamış devletler arasında, açıkcası İngiltere ile İtalya arasında müzakere açarak İtalya'ya Habeş ilinden bir kaç parça toprak koparmak ve böylece faşizm cephesinde meydana gelen çatlakları badana ile gözden kaybetmek istediler, ve istemektedirler. Ancak İngiltere bunu istemiyor. İngiliz ekseriyet fırkasının son

Yeni Adam mektebleri

Mektubla ders verir

Türkçe, Fransızca, İngilizce, Almanca İtalyanca, resim, sosyoloji, psikoloji, pedagoji, estetik öğrenmek için bu mekteplere yazılınız.

Şartları Yeni Adam'dan isteyiniz.

İnsanlar hayatlarının içtimai istihşalâtlarında birbirleriyle muayyen, zarurî birtakım münasebetlere girerler. Bu münasebetler onların iradelerinden hariç ve müstakildir; kendilerindeki istihşal kuvvetinin muayyen bir inkişafının derecesine tekabül ederler. Bu istihşalât münasebetleri heyetiçtimaiyenin iktisat bünyesini vücuda getirir. Bu hakikî bir temeldir. Sonra bunun üzerine hukukî, siyasî bir bina kurulur ve buna da muayyen içtimai şuur şekilleri tekabül eder»

(Fikir Hareketleri, S. 323).

«Zur Kritik»'in «meşhur mukaddeme»'sinden yapılan bu «tercüme», Marx'a karşı silah yerine makale nakleden ve aklı *kasiranesince* marksıcılığı bu suretle yıkabileceğine zahip olan biçare mütercimim lisandaki kudretsizliğinden başka marksist terminolojiyi katiben tettebbu etmediğini ispat edici mahiyettedir.

Marksist terminolojiye ağah olmadığı şundan belli ki «Produktions verhältniss»e [*] «istihşalât münasebetleri» «Überbau»a da «bina» diyor. Umumiyetle bina veya yapı denilince inşaatın toprak altında kalan kısmile yani temelle temelin üstünde yükselen kısım anlaşılır. Türkçeye «Üstyapı» diye çevirdiğiniz «Überbau»dan kastedilen ise TEMELİN ÜSTÜNDEKİ KİSİMDİR. Bundan başka, mütercim cevap veremeyeceği bir soru karşısında da kalacaktır: Temel veya «Altyapı» demek olan «Unterbau»a yani enfastrüktüre «toprağın altındaki bina» dediğine göre «Überbau»a yani süperstrüktüre ne hakla sadece bina diyebiliyor?

Lisanda acemi oluşu şununla da sabit ki, «iktisadi bünye» «üzerine hukukî, siyasî bir bina» kurduktan sonra «muayyen içtimai şuur şekilleri»ni bu binaya «tekabül» ettiriyor. Türkçesi, yalçın zannettiği kof ve çürük kafasını—harçibadâbad Marx'a çatmak kaygısıyla—metne çarparak parçalıyor, unutuyor ki marksizmin geniş fikir ölkesinde bu mantika tekin değildir ve Şevket Süreyya ile Prof. Babanzade Hüseyin Şükrü aynı mahalde kazaya uğramıştır! (Şevket Süreyya'nın hataları cüz : 4 ve bir profesörün hataları, cüz : 1'e bakınız.)

Almanca metin şudur.

«In der gesellschaftlichen Produktion ihres Lebens gehen die Menschen bestimmte notwendige, von ihrem Willen unabhängige Verhältnisse ein Produktionsverhältnisse, die einer bestimmten Entwicklungsstufe ihrer materiellen Produktivkräfte entsprechen. Die Gesamtheit dieser Produktionsverhältnisse bildet die ökonomische Struktur der Gesellschaft, die reale Basis, worauf sich ein juristischer und politischer Überbau erhebt und Welcher bestimmte gesellschaftliche Bewusstseinsformen entsprechen.»

Meali :

Hayatlarının sosyal iatihşali esnasında insanlar muayyen, zarurî, iradelerine tabi olmaları münasebetlere, istihşal münasebetlerine girerler ki bu münasebetler maddî istihşal kuvvetlerinin muayyen bir inkişaf derecesine tevafuk eder.

Ba istihşal münasebetlerinin heyeti mecmuası cemiyetin iktisadi bünyesini, hakikî temeli teşkil eder ki bu temel üzerinde hukukî ve politik bir Üstyapı yük-

(*) Türkçede «münasebatı istihşaliye», veya «istihşal münasebetleri» diye kullandığımız bu tabiri fransızlar «rapport de production», diye çeviriyorlar ki, «Manifest», mütercimlerinden Charle Andler, Manifest şerhinin bir haşiyesinde, bizzat Marx'ın «Anti—Proudhon»unda teşadüf edilen bu tabiri fransız nahvine göre yabancı, barbar bulmaktadır. (13'üncü bin s. 144).

selir ve gene bu temele muayyen sosyal şuur şekilleri tevafuk eder.

«Tarihî materyalizm» ile «tarihte maddecilik nazariyeleri»ni ayırd edemiycek kadar belâhat eseri gösterenlerden marksıcılığın hikmeti tarihine ait jenyal düsturları ihata kabiliyetini beklemek abes ise de muarızımızın fikrî yoksulluğunu ispat için intikadımıza devam edelim :

«Bir sosyal inkılâp devrinin altüst olmaları tetkik edildiği zaman, istihşalin ekonomik şartlarını tahrik eden ve ilmî bir kat'iyet ile müşahedesi kâbil olan maddî teşevvüşü hukukî, siyasî, dinî, bedîî, yahut felsefî şekilleri altüst eden inkılâptan daima ayrımalıdır. Bir adama, kendi hakkında beslediği fikre göre hüküm vermek kâbil olmadığı gibi bir inkılâp devrine ve kendi hakkında keslediği fikre göre hüküm verilemez.»

(Fikir Hareketleri s. 113—114)

Asıl metni yazalım :

«In der Betrachtung solcher umwälzungen muss man stetz unterscheiden zwischen der materillen naturwissen schafteich tren zu konstatierenden umwälzung in den ökonomischen Produktionsbedingungen und den juristischen, politischen, religiösen, ekünstlerischen oder philosophischen, kurz ideologischen Formen, worin sich die Menschen dieses Konflikts bewusst werden und ihn austehen. So wenig man das was ein Individuum ist, nach dem beurteilt, was es sich selbst dünkt, ebensowenig kann man eine solche umwälzungsepoche aus ihrem Bewusstsein beurteilen,...»

Görülüyor ki Karl Marx'ın «Sermaye»'den sekiz yıl önce neşrettiği «Zur Kritik»'le—ki «Sermaye», bu eserin mabadi ve mütemmimi sayılır—«Ekonomi politigin tenkidi»ni yani «Kapital»i birbirine karıştıran mütercim ikinci ibarede «şuur» yerine «fikir» ikame ederek metni boğmuş, birinci de ise manayı pek hunrizane bir şekilde idam etmiştir (Afallahüanh !)

Marx'ın antimarksist mütercimine göre, «istihşalin ekonomik şartlarını tahrik eden» «maddî teşevvüşü» süperstrüktüre ait «şekilleri altüst eden inkılâptan», ayırmağa mecburuz. Marx'a göre ise, birbirinden daima ayırd edilecek olan şudur : ekonomik istihşal şartlarının maddî altüst oluşu ile ideolojik şekiller. Yani, istihşalin iktisadi şartları da vukua gelen maddî inkılâbı, maddî değışikliğı çatışmanın insan şuurunda büründüğü hukukî, siyasî, dinî, bedîî yahut felsefî hülâsa ideolociyai şekillerden daima tefrik etmek icap eder. (Metnin harfiyyen tercümesi «Şevket Süreyya' Hataları»ndadır. Beşinci cüze bakınız).

BEŞERİYETİN iftihar ettiği dâhi filozofa ait izerlerin hiç birini okuyup anlamadığı - ve yukarıda delilleriyle ispat edildiği gibi anlıyacak seviyede de olmadığı - halde, «turmaya marti, bayrama yortu» şeklinde manâ vererek «küpündeki pekmezin nasıl bir tortu», olduğunu meydana vuran - «filozof», un tabiriyle «çingenece fal» açan - Hüseyin Cahit Yalçın: «Marx bir peygamber hali ve dili ile dünyanın biraz sonra gireceği kılık kıyafet hakkında falcılık ediyordu», hezeyanıyla dünyanın en büyük mütefekirlerini tezyife cüret ediyor ki küstahlığın bu derecesini fikir münakaşalarının tarihi henüz kaydetmemiştir.

HÜSEYİN CAHİT YALÇIN'IN HATALARI

YAZAN: KERİM SADI

Ö N S Ö Z

“Yavuz İvan'ın usüllerini Karl Marx'ın ilmi namına tatbik eden,” “Kızıl Çar,” Lenin'le “saçtıkları dehşet sayesinde düşüncelerinin bazılarını tahakkuk ettiren,” “o zalim bolşevik diktatörlüğü,” ne ve “laşe içindeki kurtlar gibi, bütün içtimaî felâketler ortasında inkişaf eden,” «komünist barbalığı»na koyu mürteci bir burjuva ağziyle ateş püskürerek ve derin bir sınıf kini ile körleşmiş gözleri ancak “gepeudan kaçanlar,”ı görebilen Hüseyin Cahit Yalçın “heder olmuş bir kabiliyetten — aç kalmak tehlikesi karşısında «hayatını edebiyata ve sanata hasredermiyen,” Peyamı Safa'dan — acı acı bahsederken: “sosyememiz canlı ve hakikî bir edebiyat yaşatacak kadar sanat ile alâkadar değildir,” hükmüne varıyor ki dikkate şayan bir itiraftır. Lâkin biz, burada, Fikir Hareketleri sahibinin dikkate şayan itiraflarından ziyade devamızı ispat bakımından tetkike değer bazı hatalarıyla uğraşmayı tercih edeceğiz. Yalnız, muarıza şunu hatırlatmak isteriz ki Babanzade ile Hilmi Ziya'ya uyararak, reddi imkânsız deliller karşısında susmak akilane ve zarurî bir hareket ise de buna karşı mecellenin 57'nci maddesini tekrarlamak kifayet eder: “sakite söz isnat olunmaz, fakat marazı hacette sükût beyandır.”

K. S.

“Fikir Hareketleri,”nde açtığı antimarksist savaşa bütün şittetile devam eden marksılığın azgın düşmanı H. C. Yalçın'ın garplı burjuva profesörlerinden naklettği makalelerde Marx ve Engels'e ait ibareler BAŞTAN BAŞA YANLIŞtır. Şöyle ki:

“Komünistler inkişafın yüyüşünü açık suretle idrak etmişlerdir. Diğer proleter fırkalardan iki noktada ayrılırlar:

1— Proleterlerin arasındaki muhtelif Millî mücadelelerde proleteryanın müşterek menfaatlerini ileriye sürerler ve bunları hâkim kılarlar.

2— Proleterlerle burjuvalar arasındaki mücadelenin muhtelif tekâmül safhalarında daima ve her yerde umumî hareketin bazılarını temsil ederler.”

METNİ YAZALIM:

«Die kommunisten unterscheiden sich von der übrigen proletarischen Parteien nur dadurch, dass sie einerseits in den verschiedenen nationalen kämpfen der proletarier die gemeinsamen, von der nationalität unabhängigen interessem des gesamten proletariats hervorheben und zur Geltung bringen, andererseits dadurch, dass sie in den verschiedenen Entwicklungsstufen, walche der kampf zwischen Proletariat und Bourgeoisie durchläuft, stetr das Intresse der Gesamtbewegung vertreten.» (Das Kommunistische Manifest, II).

Meali:

Komünistler diğer işçi partilerinden ancak iki noktada ayrılırlar ki birincisi proleterlerin muhtelif milli mücadelelerinden milliyete tabi olmıyan ve bütün proletaryada müşterek bulunan menfaatleri ileri sürüp değerlendirmeleri, ikincisi de proleterlerle burjuvalar arasındaki mücadelenin muhtelif safhalarında daima ve her yerde bütün hareketin (yani tekmil hareketin) menfaatlerini temsil etmeleridir.

Basit bir mukayese gösteriyor ki, antimarksist mütercim, Lenin'in “ciltlere bedel,” tuttuğu «manifest»teki ibarelere, sırf cehil yüzünden, taban tabana zit manâ vermiştir.

«İş insan ile tabiat arasında vukua gelmiş bir ameldir.» (Fikir Hareketleri, S. 321).

Yani, iş insanla tabiat arasında bir iştir! Ağaç toprakta biten kir şecerdir, yani ağaç ağaçtır, demekle ağaç nasıl tarif edilmiş olmazsa, iş iştir demekle de iş tarif edilemez. Metni okuyalım:

“Die Arbeit ist zunächst ein Process zwischen Mensch und Natur...» (Sermaye, birinci cilt üçüncü kısım, beşinci mephas, 1.)

Manası:

İş evvelemerde insanla tabiat arasında geçen bir prosedir. Yani, iş öyle bir vetire ve öyle bir hâdisedir ki herşeyden önce insanla tabiat arasında vukua gelir.

«Benim *dialectique* usulüm Hegel'inkinden yalnız temel itibarile farklı değildir. Onun doğrudan doğruya zıddıdır. Hegel nazarında, tefekkür ameliyesi şeniyetin halikidir. Şeniyet tefekkür ameliyesinin harici bir hâdisesinden başka bir şey değildir. Benim nazarımda, fikirler dünyası insan müfekkiresine intikal etmiş maddî dünyadan başka bir şey değildir.» (Fikir Hareketleri, S. 306—307).

«... Für Hegel ist der Denkprocess, den er sogar unter dem Namen Idee in ein selbständiges Subjekt verwandelt, der Demiurg des Wirklichen, das nur seine äussere Erscheinung bildet. Bei mir ist umgekehrt das Iddeele nichts andres als das im Menschenkopf umgesetzte und übersetzte Materielle.» (Birinci cilt, Almanca ikinci basılışın önsözü).

Meali:

Hegel'e göre, fikir namı altında müstakil bir sîje haline getirdiği düşünce prosesi şeniyetin saniidir ki şeniyet onun dış hâdisesinden başka bir şey sayılmaz. Benim indimde ise bilâkis fikre mensup şeyler insan kafasına (yani insan dimağına, başka bir ifadeyle zihni beşere) nakledilmiş ve çevrilmiş madde âlemin den başka bir şey değildir.

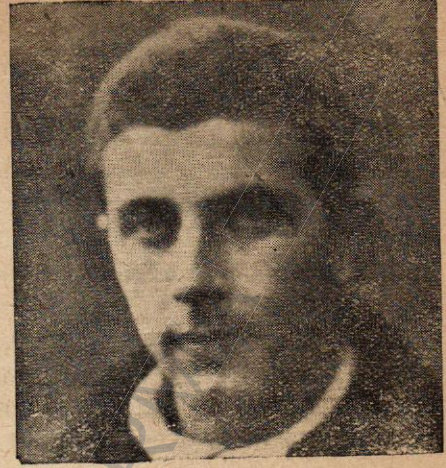
İTALYAN - HABEŞ savaşı bir takım insanlık değerlerini ortaya çıkardı ve onların yeni baştan ölçülmesini istedi. Ne gibi?... İngiltere önyak olup da Uluslar Sosyetesinin harekete gelmesini istediği zaman Avrupalı siyasa yazarları şöyle söylendiler: İngiltere'nin Habeş işinde harekete gelmesi tarafsız bir adalet duygusundan doğmuyor, Afrika'daki menfaatlerinin tehlikeye girmesinden ileri geliyor. Japonlar Çin'e saldırdıkları, ve Almanlar silâhlandıkları zaman Uluslar Sosyetesini neden ilgilenmedi?...

Evet bu kıvıldaşıta daha özel saiklerin bulunması akla yakın görünüyor. Fakat acaba taarruza uğrıyan Habeşlilere karşı duyulan acımak duygusu ve topraklarını korumak isteyen bu kavmin tank, mitralyoz karşısında ve tayyare altında korkmıyarak ve yılmıyarak çarpışan fertlerine karşı duyduğumuz saygı, bunlar neden? Bunlar da İngiltere'nin hesabına yaşanan şeyler mi? Hayır, bunlar sosyete ve ulus hayatını besleyen kutsal duygulardır. Eğer bir sosyete nerede olursa olsun bir mütecevizi alkışlar ve bir mazlumu yerin dibine geçirirse o sosyetenin hayatından bile şüphe etmelidir.

İki nokta Haile Selasie'nin işini kolaylaştırmış oluyor. Birincisi Habeş topraklarının korunmasıyla İngiliz menfaatleri arasındaki yugunluktur. İkinci nokta zaten mazlum yerinde olan Habeşistan'ın bu mazlumluk durumunu yeryüzünde belirtmek başarısıdır. Bunlardan birincisi bir talihin izeridir. İkincisi doğrudan doğruya İmparatorun şahsından ve zekâsından ileri geliyor. Daha ileriye gidersek görüyoruz ki arsiulusal siyasa ve durumdan yararlanmayı en iyi bilen yine bu İmparator olmuştur.

Yeni Adam

ONU bana tanıtan Akşam'ın Hüseyin Avni'si oldu. Tahmin ettiğim gibi bir adam çıktı: zayıf, ince, titiz, inceleme, ince eleyip sık dokuma için yaratılmış bir insan. Cıgara içmez, kahve içmez, çay içmez, rakı içmez, yalnız konuşur, biraz da monoton konuşur, havaiyat üzerine hiç konuşmaz, hep ciddiyat üzerine konuşur, şöyle böyle ile hiç kanmıyan, doğruyu, eyiyi, güzeli—belki de aklının kanaatlerine rağmen—mutlak olarak istiyen, zarurî olarak bulamayınca da köpüren idealist, biraz da mücerret düşünen adamın kendisi. Kerim Sadi'yi bir çoklarından ayıran koyu münzeviligidir. Ancak bu münzevilik orta zaman adamının gibi her şeye kapalı değildir. Kerim evine kapanır fakat kafasını ve kalemini dünyaya açar. Hiç durmadan ufak ufak broşürler çıkarıyor. Bunu ekonomik zaruretlerle, kültürel ihtiyaçlarını anlaştırmak için yapıyor. Bu ufak broşürler en çok angın mütercimlerin tercüme yanlışlarını göstermek için yazılıyor. Kerim bunları angın adamların adı üzerinde dedikodu uyandırmak için değil, objectif kalmak zaruretinin bilimsel ve soysal bir zaruret olduğunu göstermek için

yapıyor. Kerim'in sosyolojik cinsten bilimsel kanaatleri bizimkinin aynı değildir. O sosyal yaşamda ekonominin temel olduğuna inanır, çünkü sosyolojisi Marksist bir sosyolojidir. Biz bu sosyal yaşamda morfolojik bünyenin (nüfus, onun hacmi, kesafeti, hareket ve akınları) temel olduğuna inanırız Çünkü biz Durkheim'cüyüz. Ama Kerim'le birleştiğimiz noktalar çoktur. Her ikimiz de sosyal zaruretlere ve sosyal bilime inanırız ve sosyal sosyalle (ister ekonomi ister sosyal morfoloji olsun) anlamıya çabalarız. İşte aramızdaki ayrılık ve birleşiklik. Kerim henüz eser vermiş değildir, fakat eser verecek adamın kendisidir. Varabildiği yerde kalıp bocalamıyor, hergün bir hamle daha yayıp ilerliyor. - İ. H.

Delilik başka, aptallık başka...

Bu iki olguyu birbirine karıştırıyoruz: delilik ile aptallık. Deli akılsız bir adam demek değildir. Deli "aklının şirazesini bozuk olan,"dır. Pek zeki, pek akıllı ve pek bilgili adamın deli de olması mümkündür. Nasıl ve nezaman? Eğer bu zekâ, bu akıl ve bu bilgi ile dış çevresi arasında ilgi, münasibet yoksa. Adamın kafasının çıkardıkları dış âleminin olgularına uymuyorsa. Eğer adam zaruret denilen şeyi tanımıyorsa. İşte bir olgu: vapurdayız, tanınmış delilerden biri karşımızda oturuyor. Şu sözleri söylüyor: «İşittiniz mi? Mazhar Osman 150 deliyi terhis ediyormuş, gazetelerde okudum, herkesi bir dehşetir almış. Şaşarım şu insanların aklına. 13,5 milyon akıldan korkmazlar da 150 deliden korkuyorlar...». Bu sözlerde hem zekâ, hem de alay var. Bu sözlerin sahibine aptal diyemezsiniz ama deli diyebiliriz. Çünkü bu sözleri orada, tanımadığı adamlara yüksek sesle söylemenin hiç bir münasibeti yoktur. Halbuki aptal böyle densiz ve düzensiz değil, belki bir akıl fukarasıdır. - ★

Kısa tetkik ve tenkitler

Berkite (müeyyide)

Eczacı Şinasi derler bir hüriyet kahramanı vardı. Zavallı Balkan harbinden sonra öldü. İkide bir tabiatte tek kuvvet doğru gitmez, kontrol lâzımdır, der dururdu. Bunun böyle olduğunu tramvay servislerinde görüyoruz. Gerek İstanbul'da gerek Üsküdar ve Kadıköy'ünde işliyen arabalar az, seyrek, onun için hınca hınç doludur. Belli başlı yollara bu idarelerin 20 dakikada, hattâ bazan 30 dakikada bir araba hareket ettirdikleri vardır. Niçin böyle oluyor? Şehir bu işleri sıkı kontrol etmediği ve kanuni cezalara da müracaat etmediği için işletmeler berkitesiz (müeyyidesiz) kalmış oluyor.

Gaddarlık

Mekteplerde bakkallığı yalnız ticaret değil, ihtikâr haline getiren insafsızlar var, bir dilim kavunu beş kuruşa veriyorlar. Halbuki en iyi kavunun tenesi 5 kuruştur. Yine bu bakkallar iki köfteyi 7,5 kuruşa veriyorlar. Halbuki ettin kilosu 40 kuruştur. Bu çocuklara acıyın.

Temizlik de ne söz?

Şerbetci dükkanlarını gözden geçirin, madenden bir tezgâh üzerine sarnıç kapağı gibi delikler açılmış, içine limonata, vişne, portakal... şerbetleri koymuşlar. Adamın elinde bir bardak, bir elinde de bir gepe, daldırıp çıkarıyor! Şakır şakır etrafından akıyor. Bu temizlik değil, pislik!

İpertrofi

Vücut hastalığı olduğu gibi irade hastalığı da vardır. Sağ sağlam bir iradenin ilk şartı hudut tanımaktır. Önünde başka ulus arkasında güç ve takat tanımayan, hareketlerinin hesapla ilgisi olmıyan bir ferden iradesine normal denilemeyeceği gibi, bütün dünya uluslarına meydan okuyan bir ulusun iradesine de normal denemez.

Bu da bir tip!...

Bir gün şu sözü işitmişti: "beş paranın kıymetini bilmiyen Türk değildir!.. Baytımız bu sözü işidir işitmez birden bize irgildi. Kendi kendine sordu: ben Türk müyüm, değil miyim? diyordu. Nasıl Türk olabilirdi ki beş paranın değil ya, 5 liranın bile değerini bilmiyordul Buna çok üzüldü, olmaz böyle ulusseverlik, dedi ve artık bir paranın bile değerini tanıma kararını verdi. Yeni boyadıkları salonu döşeteceklerdi. Ne ile döşetmeli? Töre'yi hatırladı: beş paranın... Olmaz olmaz, hayır mobilye almak olmaz, hem ucuz, hem de güzel bir şey gerektir biz Türklere, diyordu. Aklına geldi, kepek çuvallarından yastıklar yapmak aklına geldi. Hemen koştu ressam arkadaşlarından birine sordu: çuvaldan güzel bir yastık olur mu? dedi. Ressam da uluorte cevap verdi: neden olmasın, yer ister çuval olsun, ister harar, elverir ki siz ona bir güzellik verebilesiniz. Bay bu "fetva,"ya pek sevindi. O günden çalışmaya başladı, Resim çizdi, çeşit ipekler aldı, çuvalları işleme'ye başladı. Her yastığa belki beş liralık ipek gitti. Sonra biri sordu: a sayın Bayım, madamki bu kadar masraf edeceksin, bunu iyi bir kumaş üzerine işleseydin olmaz mıydı? Bay cevap verdi: on paranın kıymetini bilmiyen Türk değildir.

habeşler

Yavaş yavaş kafamızda yepyeni bir Habeş fikri uyanıyor. Bu yeni fikri uyandıran, tecrübelerdir. Ülkesine saldıran düşmana karşı silâhlanan, silâh bulamayınca İtalyan tanklarına saldırma ile hücum eden ayağı çıplak, fakat ruhu çıplak olmıyan bir sosyetenin tecrübesi...

Sevgili kış

Kış fikri soğuk fikridir. Soğuk fikri zahmet fikridir. Kışı istemeyiz. Çünkü kışa alışmayı bilmeyoruz. Av, dağcılık, kayak, patinaj... onu son derece sevimli, canlı ve sosyal bir mevsim haline getirir. Halkevleri spor kolları bu işde önder olmalıdır.

İmlâmımız

Eskiden pek garip ve güç bir imlâmımız vardı. Onu doğru yazmak herkesin işi değildi. Şimdi öyle değil. İmlâmımız son derece mantıkî bir imlâdır. Fakat onu doğru kullananlara rasgelmiyoruz. Bunun sebebi sosyete işlerindeki yangeldimciliktir.

Ekaliyet okullarında

Sayın bayım.

Ben Galata ilk okulu türkçe öğretmenlerindenim. Her ay alaçağım 32 lira gibi az bir parayla evime bakmak ve yüksek tahsilimi tamamlamak gerekligimde bulunuyorum. Genel olarak «ekaliyet» okullarında öğretmenlik edenlerin daima unutulmuş bir dertleri vardır: sattıkları çalışmalarının karşılığı olan parayı vaktinde alamamak. Ayın on beşi olur, çok kere daha paranın lîfî bile olmaz. Muhtelif müesseselerin idaresinde olan bu okullarda öyle öğretmen arkadaşlarım var ki bazan iki ay maaşlarını alamazlar. Öğretmenlerin en ufak dikatsizliklerini şiddetle cezalandırmak hususunda bir gün bile gecikmemek suretile vazifesini yadan Kültür Direktörlüğü, kendi atadığı öğretmenlerin bu bakımdan haklarını neden korumaz? «Ekaliyet» okullarından paralarını alamıyan türk öğretmenlerinin yanıp yakılmaları karşısında neden eli kolu bağlı kalır? Nihayet gönderdiği espekterler neden sağdece bir okulun devam defterleriyle geldi gitti evrakımı yoklar da öğretmenlerin derdlerini dinlemez? Bir ilk okul öğretmeni aç yaşar soyda bir melek değildir.

Z.

YENİ ADAM

İSTANBUL, ÇAMLICA
ALTUNİZADE 9-11, Tel. 60350

İssı ve başyazanı
İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Abonman tarifesi: Türkiye için 3 aylığı 100, altı aylığı 200, seneliği 400 kuruştur. Yabancı memleketler için fiatlar iki kattır. Abonman bedelleri posta havalesi ile müdür namına gönderilmelidir.

YENİ ADAM

BU SAYIDA:

Miniminiyi nasıl yetiştirdim?

Hüseyin Cahid Yalçın'ın hataları